

Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği
Association of Turkish Consulting Engineers and Architects

Tarih : 01.10.2018
Sayı : 18/174

**Sayın T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü**

İlgi : 12.09.2018 tarih ve 77681855-010.05-E.157308 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda belirtilen "Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Tebliğ Taslağı" konusunda Birliğimizin görüş ve önerileri ekte yer almaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla,

Halil AGAH

Genel Sekreter

TBDY Tasarı Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Tebliğ Taslağı hakkında

TürkMMMB'nin Görüşleri

A. Hukuki Sorunlar:

- i. Yapı sahibi, proje müellifi, statik proje müellifi, tasarım gözetmeni/gözetmenleri arasında sorumlulukların nasıl paylaşılacağı tartışmalara neden olacak şekilde belirsizdir.
- ii. Bazı yapıların yönetmelik gereği birkaç tasarım gözetmenine ihtiyaç duyması durumunda durum daha karmaşık hal alacaktır.
- iii. Önerilen sistem gerçek kişiler üzerinden ilerleyecek şekilde hazırlandığı için tasarım gözetmenlerinin kesıştikleri alandaki sorumluluklar sahipsiz veya çok sahipli kalabilir. Bunun yerine her uzmanlık alanı sınıfından (TGUA-1, TGUA-2, TGUA-3, TGUA-4 ve TGUA-5) uzman içeren tüzel kişiliklerin sistemde yer alması daha isabetli olacaktır.
- iv. Tebliğ'de "Tasarım gözetmenleri, projelerin kanun, yönetmelik, standart, fen, sanat ve sağlık kurallarına aykırı, eksik, hatalı ve kusurlu yapılmış olması nedeniyle yönetmelikte tanımlanmış tasarım performans seviyeleri için kabul edilen hasarların ötesinde ortaya çıkan yapı hasarından dolayı yapı sahibi ve ilgili idareye karşı, kusuru oranında sorumludur." ifadesi yer almaktadır. Türkiye koşullarında hizmet bedelleri ile alınan sorumluluğun büyüklüğü orantılı olmayacak, hizmet kalitesi zamanla düşecek ve bunun sonucunda ortaya çıkabilecek büyük miktarda zararların karşılanması için bu tür mühendislik firmalarına tazminat davalarının açılması gündeme gelecektir.
- v. Tasarım gözetmenleri hataları oranlarında zararların tazmininden sorumlu olabilir ya da olmalıdır. Ancak hizmet bedelleri olabilecek tüm zararların tazmin edilmesine imkan vermeyeceği için örneğin sadece sözleşme bedelleri kadar veya sözleşme bedelinin belli bir katına kadar (örneğin 2 veya 3) ceza niteliğindeki maddi sorumluluğun tasarım gözetmenleri tarafından üstlenilmesi olabilir, bu değerlerin üstündeki kısımların karşılanması için merkezi bir sigorta ve risk paylaşımı sisteminin maddi olarak gerekli olacağı öngörülmektedir.

B. İşlevsellik ve Amaca Erişme

- i. Daha önce yürürlüğe giren ve yapılarda imalat kalitesinin artırılmasına yönelik olarak uygulamaya sokulan Yapı Denetim Sistemi ne yazık ki yeterli kalite artışına eşlik edememiştir. Yapı sahibi ve denetçiyi, zoraki müşteri – hizmet sağlayıcı ilişkisi içerisine sokan bir sistemin başarılı olması zaten çok olası değildi. Gelineen noktada benzer bir kurgu ile oluşturulmak istenen "Tasarım Gözetimi ve Kontrolü" sisteminin de benzer başarı düzeyinde kalacağı düşünülmektedir.

- ii. Kurulmak istenen sistemde tasarım gözetmenlerinin tam bağımsız çalışmasının sağlandığını söylemek mümkün değildir. Çünkü tasarım gözetmenlerinin aldıkları sorumlulukları yerine getirmek adına zaman zaman önermeleri gereken ilave zaman ve para gerektirecek uygulamaların yapılması noktasında hizmet bedellerini ödeyecek yapı sahiplerine ne kadar ısrarcı davranabilecekleri şüphelidir. Bu durum gereği, kurulmak istenen sistemde amaçlanan yükseklikte ve genele yayılan bir başarı sağlanması mümkün görülmemektedir.

C. İlgili Personelin Teknik Yeterliliği

- i. Tebliğ'in tasarım gözetmenliğine kabul şartları kısmında ifade edilen "Mesleğinde fiilen en az beş yıldan beri çalışıyor olmak" şartı tarif edilen sorumluluğun başarı ile yerine getirilmesi için yeterli değildir. Bu sürenin aynı kısımda ifade edilen diğer koşulların yerine getirilmesi şartı ile örneğin meslekte 15 yıl ve ilgili alanda da en az 10 yıl çalışmış olma şeklinde düzenlenmesi gereklidir.
- ii. Tasarım gözetmeninin deneyim koşulları düzenlendikten sonra aynı şekilde Mühendislik Üst Kurulu'nun deneyim tariflerinin göreceli olarak düzenlenmesi gereklidir.

D. Diğer Konular

- i. Tasarım gözetmenliği kamunun yapması gereken görevi, yani kamu mührünü belli özellikleri sağlayan ve ücreti kamu tarafından ödenmeyen bir mühendise devretmek anlamı taşıyor. Tarafımızca bilindiği üzere yurtdışındaki uygulamalar şu şekilde olmaktadır: Kamu tarafı projeyi hazırlama yetkisi olan firma/kişileri yetkili kılar ve bunların hazırladığı projeleri denetlerken de gereksinim duyar ise bağımsız üçüncü bir taraftan da (IDC) inceleme talep ederek onay için nihai kararını alır. Kapasite oluşturmanın sağlıklı yolu da projeyi kontrol edenin değil öncelikle hazırlayanların bilgi ve deneyimlerinin yukarıya taşınmasıdır. Çünkü birincisi için hedeflenen kapasite oluşmamış ise, tasarımı denetleyecek olanlar da sağlıklı sonuca varacak kapasitede olmazlar.
- ii. Bu taslak kamunun sorumluluğunu hem teknik hem de mali açıdan tanımlanan bir sistem üzerinden devretmek amacını taşıyor ki; bu yaklaşımla son yıllarda uzman kurumların şartnamelerinde dahi karşılaşıyoruz. Bir Büyükşehir Belediyesi kendi bünyesinde en azından 4-5 katlı binaların projelerini denetleyecek bir ekip oluşturmuyor/oluşturamıyor ise, bunun çözümü Tasarım Gözetmenliği değil, Proje Yönetim Müşavirliği vb. bir Danışmanlık Hizmeti almasıdır diye düşünüyorum. Proje Denetim Harcı ilgili kamu kurumu tarafından mülk sahibinden tahsil edilmeli ve Danışmanlık Hizmeti alınmış ise, bedeli ilgili kamu İdaresi tarafından bu şirket veya kişilere ödenmelidir.